

Izčrpavajoči ples

Ko se ples spotika in zatika

V Knjižnici MGL izšel prevod esejev sodobnega ameriškega dramaturga Andréja Lepeckija

V 151. zvezku naše najzajetnejše in najuglednejše specializirane teatrološke Knjižnice MGL je urednica Petra Pogorevc v prevodu Aleksandre Rekar objavila delo sodobnega ameriškega dramaturga, kulturnega antropologa, doktorja uprizoritvenih študij in kuratorja Andréja Lepeckija *Izčrpavajoči ples: uprizarjanje in politika giba* (*Exhausting Dance, Performance and the Politics of Movement*, 2006). Zbirka zajema avtorjeva novejša ter doslej že v šest jezikov prevedena poglobljena razmišljanja o stvaritvah ključnih sodobnih koreografov, »ki od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja preobražajo evropsko in severnoameriško plesno prizorišče«.

Kot je povedala urednica **Petra Pogorevc** na včerajšnji predstavitvi, je **André Lepecki** (r. 1965) ta čas izredni profesor na oddelku za študije scenjskih umetnosti na univerzi v New Yorku, kjer poučuje kritično teorijo, evropsko filozofijo, uprizoritvene študije, plesne študije in eksperimentalno dramaturgijo. Iz kulturne antropologije je diplomiral na novi univerzi v Lizboni, na univerzi v New Yorku pa je magistriral in doktoriral iz uprizoritvenih študij. Kot praktični dramaturg je sodeloval z nekaterimi vodilnimi koreografi devetdesetih let in na osnovi teh izkušenj razvil razmišljanja o razmerjih med sodobnim plesom, filozofijo in kiparstvom. V prevedeni knjigi analizira plesne uprizoritve koreografov Jérôma Bela (Francija), Juana Domingueza (Španija), Trishe Brown (ZDA), La Ribot (Španija), Xavierja Le Roya (Francija/Nemčija) in Vere Mantero (Portugalska) ter vizualnih in scenjskih umetnikov Brucea Naumana (ZDA) in Williama Popa.L (ZDA), od katerih smo nekatera dela lahko spoznali tudi pri nas.

Avtorica spremne študije (Politike pasivne mobilizacije: *Izčrpavajoči ples* Andréja Lepeckija) **dr. Bojana Kunst** je v uvodu opozorila na izhodiščni avtorjev citat urednice za ples Anne Kisselgoff, ki je decembra leta 2000 v *New York Timesu* opozorila: »Naj to imenujete trend ali tik, vse

pogostejše pojavljanje zatikajočih se sekvenc v koreografiji je nemogoče prezreti.« Ples, ki se zatika, spotika ..., je avtor postavil v ospredje svojih premišljevanj in raziskovanj o pravi naravi plesa, njegovem temeljnem ontološkem določilu ter o njegovi zgodovini. Vsak zastoj v kontinuiranem gibanju ali vsak tujek, kot je lahko tudi govor, ga postavlja pred vprašanje, ali je to (še) ples ali ne in, če je, kakšen ples je torej to. Po prepričanju interpretke ameriški avtor o sodobnem plesu te vrste ne govori le kot o umetniškem trendu, ampak si ob teh pojavih zastavlja ontološka vprašanja o sodobnem plesu in sodobni koreografiji, pri čemer ga vznemirjajo razmerja med gibanjem, subjektom in reprezentacijo. Ukvarja se tudi s fascinacijo tistih koreografov, ki so jemali filozofijo pri svojem odrskem ustvarjanju strogo za-

res.

Kritik in publicist **Rok Vevar** je na dobro obiskani predstavitvi opozoril na politične okoliščine, ki so vplivale na razcvet predstavljenega sodobnega plesa na Portugalskem, v Španiji in Berlinu (vstop Portugalske v EU, živahno financiranje evropskih skladov, neinstitucionaliziranost plesnega ustvarjanja), a tudi na šibko slovensko sprejemanje teh vplivov zaradi pomanjkanja ustrezne strokovne refleksije. Režiser in producent **Janez Janša** pa je med pionirji plesnega zatikanja, spotikanja in dobesedno zaletavanja v steno pri nas opozoril na pokojno koreografino Ksenijo Hribar. Obenem je ugotovil, da je naša plesna scena danes sicer emancipirana, ne pa že tudi poseljena s postemancipacijsko plesno prakso, o kakršni nas poglobljeno obvešča pričujoča knjiga Andréja Lepeckija. **SLAVKO PEZDIR**

»Zaznavanje zatikanja v koreografiranem gibanju ustvarja kritično tesnobo; dozdeva se, kot da izbruh kinestetičnega jecljanja ogroža samo prihodnost plesa. Kritiki ponujajo dve možni branji koreografskega motenja 'toka ali kontinuuma gibanja'; te strategije je mogoče odpisati kot 'trend' – in jih potemtakem zavreči kot omejen obrobni pojav, zoprni tik, ki si ne zasluži prav resne kritične pozornosti, ali pa jih resneje ožigosati kot grožnjo – grožnjo plesnemu 'jutri', sposobnosti plesa, da se znotraj znanih parametrov gladko reproducira v prihodnost. Ta druga percepcija – da vdor zaviralnega zatikanja v sodobno koreografijo ogroža prihodnost plesa – je relevantna za razpravo o nekaterih novejših koreografskih strategijah, pri katerih se je razmerje med plesom in gibanjem izčrpalo.« – **André Lepecki** v uvodnem poglavju *Politična ontologija giba*.